

УДК 738.147

О.В. ПАХОЛЮК

Луцький національний технічний університет

Г.О. ПУШКАР, І.С. ГАЛИК, Б.Д. СЕМАК

Львівський торговельно-економічний університет

**ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД РЕАЛІЗАЦІЇ
КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ
ТОВАРОЗНАВЧОЇ ОСВІТИ ФАХІВЦІВ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ**

Е.В. ПАХОЛЮК

Луцкий национальный технический университет

Г.О. ПУШКАР, И.С. ГАЛИК, Б.Д. СЕМАК

Львовский торгово-экономический университет

**ФОРМИРОВАНИЕ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ОСНОВ РЕАЛИЗАЦИИ
КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО
ТОВАРОВЕДЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ СПЕЦИАЛИСТОВ
ТОРГОВЛИ УКРАИНЫ**

Е. PAKHOLIUK

Lutsk national technical university

G.PUSHKAR, I. GALIK, B. SEMAK

Lviv trade and economic university

**FORMATION THE THEORETICAL FOUNDATIONS OF REALIZATION
THE COMPETENCE APPROACH IN THE SYSTEM OF HIGHER
COMMERCIAL EDUCATION OF UKRAINE TRADERS**

<https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2020-13-15>

***Мета.** У даній роботі нами узагальнені результати досліджень деяких вітчизняних авторів і власних досліджень, присвячених впровадженню компетентнісного підходу в навчальний процес закладів вищої освіти сфери торгівлі та легкої промисловості України. У наших працях, нами сформульовані та описані деякі ключові фахові компетентності фахівців товарознавчого профілю, які є найбільш поширеними в торгівлі України. Доцільно, щоб товарознавці, зайняті торгівлею окремих товарних груп, володіли необхідними прийомами експертизи властивостей, рівня якості та безпечності цих груп товарів. Метою роботи є формулювання та обґрунтування теоретичні засади реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України.*

Методика. При проведенні досліджень використовували передбачені діючими державними стандартами методи. Виконали огляд джерел товарознавчої та медичної літератури, здійснили моніторинг і систематизацію отриманих даних.

Результати. Отже, формування теоретичних засад реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України потребує низку досліджень, розробок і прийняття науково і обґрунтованих та адміністративно зважених рішень. Існує потреба створення окремого більш досконалого вітчизняного освітнього стандарту для підготовки фахівців товарознавчо-комерційного профілю тільки у вузах сфери торгівлі України з більш широким переліком фахових компетентностей саме для фахівців, працюючих у сфері торгівлі. Обґрунтована необхідність поглиблення товарознавчих досліджень, пов'язаних із оптимізацією, стандартизацією та паспортизацією професійних компетентностей фахівців товарознавчого профілю сфери торгівлі. При цьому стандартизація в основному повинна охоплювати фахові товарні компетентності цих фахівців, а їх паспортизація - функціональні компетентності, пов'язані з вивченням попиту на окремі групи товарів, формування їх асортименту та організацію торгівлі.

Наукова новизна. Визначено основні ключові компетентності та сформовано теоретичні засади реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України.

Практична значимість. Виявлена потреба створення окремого більш досконалого вітчизняного освітнього стандарту для підготовки фахівців товарознавчо-комерційного профілю тільки у вузах сфери торгівлі України з більш широким переліком фахових компетентностей саме для фахівців, працюючих у сфері торгівлі.

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, товарознавча освіта, торгівля, ключові компетентності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Як відомо, потреба впровадження у практику роботи вузів вітчизняної промисловості та торгівлі компетентнісного підходу, вимагає формування та обґрунтування переліку ключових фахових компетентностей випускників вузів залежно від переліку тих профільюючих дисциплін, які вивчаються студентами названих вузів в процесі їх навчання [1,2,3]. Саме встановлення та обґрунтування цієї залежності повинно бути покладено в основу реалізації даного підходу. Так, наприклад, наявність в існуючих навчальних планах факультетів вузів сфери легкої промисловості та торгівлі, таких професійних дисциплін як текстильне і швейне матеріалознавство, текстильне, швейне та трикотажне товарознавство повинно гарантувати випускникам названих факультетів перелік конкретних фахових компетентностей. Ці компетентності повинні бути сформульовані та обґрунтовані по кожній окремій дисципліні, яка міститься в навчальному плані і пов'язані між собою в рамках окремих

спеціальностей та освітніх професійних програм (ОПП), які прийняті в окремих вузах [5,6,7].

Необхідність безвідкладного впровадження цього завдання диктується низкою причин. Назвемо основні з них [1,3]:

- потреба стандартизації та паспортизації ключових фахових компетентностей бакалаврів та магістрів усіх сфер промисловості та торгівлі, які пов'язані з виробництвом і збутом товарів різного цільового призначення;

- недосконалість вимог освітніх стандартів до ключових компетентностей фахівців різного цільового призначення у сферах промисловості та торгівлі;

- вагомість та значимість знань з матеріалознавчих та товарознавчих дисциплін у формуванні та оцінюванні оптимальності видового асортименту, рівня якості та безпечності всіх груп товарів;

- обмеженість чи відсутність інформації в існуючих підручниках і навчальних посібниках із технології виробництва, матеріалознавства і товарознавства про перелік загальних і фахових компетентностей фахівців даної галузі.

Все це вимагає проведення поглиблених товарознавчих досліджень, націлених на формування теоретичних засад реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. В даній роботі ми обмежимося тільки аналізом тих літературних джерел, які безпосередньо пов'язані із формуванням теоретичних засад реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України. На основі аналізу літературних джерел авторами роботи [9] зроблено такі висновки:

- професійна підготовка студентів (слухачів) в умовах ВНЗ на сучасному етапі є неможливою без урахування основних положень компетентнісного підходу;

- формування певних професійних компетентностей на різних рівнях і ступенях освіти є необхідною умовою розвитку цієї сфери у ХХІ столітті; на основі аналізу значної кількості літературних джерел можна стверджувати, що у науковій літературі недостатньо висвітлюється процес формування професійних компетентностей у студентів ВНЗ, особливо в умовах магістратури;

- формування професійних компетентностей студентів (слухачів) в умовах ВНЗ повинно відбуватися з урахуванням компетентнісної моделі випускника;
- подальших досліджень і технологізації потребують процеси оцінювання сформульованості професійних компетентностей випускника ВНЗ.

Цілі статті. На основі аналізу літературних джерел і узагальнення результатів власних досліджень сформулювати та обґрунтувати теоретичні засади реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Потреба розроблення теоретичних засад у реалізації компетентнісного підходу в систему вищої професійної товарознавчої освіти для фахівців сфери торгівлі України обумовлена низкою причин, а саме: потребою подальшого вдосконалення системи вищої товарознавчої освіти [1-3]; необхідність узагальнення передового зарубіжного та вітчизняного досвіду [4-6]; необхідність вдосконалення змісту існуючих освітніх стандартів [7,8]; одним із пріоритетних напрямків модернізації освіти в Україні визначено компетентнісний підхід, який набуває важливого значення так як переміщує акценти з нормативного визначення знань на систему умінь і навичок у площину формування та розвитку поведінки студентів; при реалізації компетентнісного підходу у навчальному процесі ключовим виявляється завдання формування професійних компетентностей фахівців у переліку їх ключових компетентностей [10].

Європейський парламент і Рада Європейського союзу 17 січня 2018 року схвалили Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя [9,11]. У мінливому і тісно взаємопов'язаному світі кожна людина потребує широкого спектру навичок і компетенцій, які вона має постійно розвивати протягом всього життя. Основні компетенції визначені в Рамковій програмі і спрямовані на створення засад для досягнення більш рівноправних і демократичних суспільств. Вони відповідають необхідності забезпечення всебічного та сталого розвитку соціальної єдності та подальшого розвитку демократичної культури.

Основними цілями Рамкової програми Європейського союзу є:

1. Визначити основні компетентності, необхідні для працевлаштування, посилення особистого потенціалу активного громадянства та соціальної інтеграції.

2. Створити довідник для розробників освітніх політик, надавачів освітніх і тренінгових послуг, керівних кадрів закладів освіти.

3. Підтримувати зусилля на європейському, національному, регіональному, місцевому рівнях задля сприяння розвитку компетенцій для навчання протягом усього життя.

Ключовими компетентностями є ті, які необхідні всім людям для підвищення особистого потенціалу і розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства. Такі компетенції розвиваються в процесі навчання протягом усього життя. Усі ключові компетентності вважаються однаково важливими для людини при вирішенні нею різноманітних проблем і представлені в таблиці.

Таблиця 1

Опис основних ключових компетентностей [11]

№ з/п	Назва компетентності	Визначення і роль компетентності
1	2	3
1	Грамотність	Грамотність – здатність розрізняти, розуміти, висловлювати думки усно та письмово, за допомогою візуальних, звукових та цифрових матеріалів у різних дисциплінах та контекстах. Розвиток грамотності є фундаментом для подальшого навчання та лінгвістичної взаємодії. Залежно від контексту грамотність може формуватися рідною мовою, мовою навчання та/або офіційною мовою у країні або регіоні. Основні знання, вміння, навички та ставлення, пов'язані із грамотністю. Грамотність передбачає здатність ефективно спілкуватися та налагоджувати стосунки з іншими людьми. Вона також включає знання у сфері читання та письма, вільне розуміння письмової інформації.
2	Мовна	Компетентність у мовах – це здатність ефективно використовувати різні мови для спілкування. Базується на здатності розуміти, висловлювати, інтерпретувати поняття, факти, думки як усно так письмово.
3	Математична	Математична компетентність передбачає здатність застосовувати логічне математичне мислення для вирішення проблем в житті.
4	Компетентності в науці, технологіях, інженерії	Компетентність в науці, технологіях, інженерії – це здатність застосовувати знання із сучасних наукових теорій, технологій і інженерії. Це вміння, навички та ставлення до змісту цих компетентностей. Основні знання, навички, ставлення тут пов'язані з конкретними компетентностями із окремих галузей науки, технологій та інженерії. При цьому математична компетентність передбачає основні знання, уміння і навички, пов'язані з математичними науками.

Продовження табл. 1

1	2	3
5	Цифрова	Цифрова компетентність – це впевнене, критичне і відповідальне знання того як цифрові технології можуть впливати на діяльність людини. Важливе значення має вміння захищати зміст, інформацію, що стосуються особистих даних.
6	Особиста, соціальна, навчальна	Особиста, соціальна та навчальна компетентність включають здатність людини справлятися з невизначеністю та складністю, ефективно управляти часом та інформацією. Вони дозволяють ефективно управляти змістом свого навчання.
7	Громадянська	Громадянська компетентність – це здатність людини активно й ефективно реалізовувати громадянські права та обов'язки з метою ефективного розвитку суспільства. Мова йде про навички критичного мислення у прийнятті рішень на всіх рівнях. Виховання необхідної громадянської відповідальності у практичній діяльності людини.
8	Підприємницька	Підприємництво – це здатність реагувати на можливості та ідеї і перетворювати їх у цінності для інших. Ця компетентність базується на навичках творчості, критичного мислення, вирішенні проблем, ініціативності, наполегливості і вмінні співпрацювати. Основні знання, уміння, навички, пов'язані з підприємницькою компетентністю. Підприємливість потребує розуміння економічних та соціальних можливостей. Підприємницькі навички засновані на креативності, що включає уяву, стратегічне мислення, вирішення проблем, а також критичний аналіз творчих процесів та інновацій.
9	Культурна, обізнаність та самовираження	Культурна обізнаність та самовираження – це розуміння та повага до того, які ідеї і сенси у різних культурах творчо виражаються і передаються через різні галузі мистецтва і форми культури. Важливо бути відкритим до різноманітності культурного самовираження, дотримуватися етичних норм та бути відповідальним щодо інтелектуальної та культурної власності.

Поняття і роль ключових компетентностей у житті людини визначається як комбінація знань, навичок та ставлень, де:

- знання складається із фактів і цифр, концепцій та теорій, які вже встановлені та підтримують розуміння певної сфери або предмета;
- знання для досягнення результатів;
- навички визначаються як здатність та спроможність виконувати процеси та використовувати наявні знання для досягнення результатів;
- ставлення описують диспозиції сприйняття та налаштованості щодо ідей, людини або ситуації й спонукають до відповідних реакцій або дій.

Цілком зрозуміло, що успішне вирішення піднятих завдань вимагає скоординованих зусиль науковців вузівської науки у сфері вітчизняної промисловості і торгівлі та відповідної державної підтримки.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, формування теоретичних засад реалізації компетентнісного підходу у системі вищої товарознавчої освіти фахівців торгівлі України потребує низку досліджень, розробок і прийняття науково і обґрунтованих та адміністративно зважених рішень. Очевидно, що кваліфікаційні вимоги повинні містити не лише терміни навчання й визначення рівня освітньо-професійної програми, а бути доповнені характеристиками результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей. При цьому визначення основних ключових компетентностей потрібно ретельно здійснити для кожного з освітньо-кваліфікаційних рівнів, що є надзвичайно складним завданням з урахуванням специфіки підготовки фахівців торгівлі.

Існує потреба створення окремого більш досконалого вітчизняного освітнього стандарту для підготовки фахівців товарознавчо-комерційного профілю тільки у вузах сфери торгівлі України з більш широким переліком фахових компетентностей саме для фахівців, працюючих у сфері торгівлі.

Обґрунтована необхідність поглиблення товарознавчих досліджень, пов'язаних із оптимізацією, стандартизацією та паспортизацією професійних компетентностей фахівців товарознавчого профілю сфери торгівлі. При цьому стандартизація в основному повинна охоплювати фахові товарні компетентності цих фахівців, а їх паспортизація - функціональні компетентності, пов'язані з вивченням попиту на окремі групи товарів, формування їх асортименту та організацію торгівлі.

Список використаних джерел

1. Клак І.Є. Теоретичні засади компетентнісного підходу в системі вищої професійної освіти. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки*. 2015. Вип. 124. С. 32-34.
2. Овчарук О.В. Особливості застосування компетентнісного підходу : досвід України та країн Європи. *Інформаційні технології в світі*. 2009. № 4. С. 218-258.
3. Ковальова О.А. Компетентнісний підхід як парадигма сучасної освіти. Основні поняття і категорії компенсаційного підходу / О.А. Ковальова // Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практична реалізація: матеріали методологічного семінару (3 квітня 2014 року, м. Київ). К. : Інститут обдарованої дитини, НАТИ, 2014. С. 196- 202.

4. Пушкар Г.О. Особливості використання компетентнісного підходу у вузах сфери вітчизняної торгівлі // Матеріали V-ої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів», 20-22 березня 2018р. Полтава : Полтавський університет економіки і торгівлі, 2018. С. 357-360.
5. Антонюк Л.Л., Василькова Н.В., Ільницький Д.О. Компетентнісний підхід у вищій освіті : світовий досвід. К. : КНТЕУ, 2016. 62с.
6. Галик І.С. Діагностика ключових компетентностей товарознавців сфери виробництва і торгівлі нанотекстилю // Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції : матеріали щорічної наукової конференції професорсько-викладацького складу та аспірантів Львівського торговельно-економічного університету (Львів, 11-12 травня 2018 р.). Львів : Вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2018. С. 271-272.
7. Галик І.С., Семак Б.Д. Компетентнісний підхід – основа професійної підготовки товарознавців у вищих навчальних закладах. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2017. Випуск 18. С. 16-21.
8. Пахолюк О.В. Ключові компетентності керівника сучасного супермаркету непродтоварів. *Товарознавчий вісник*. 2019. Випуск 12. С. 327-338.
9. Лупячен В.Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі. *Публічне управління: теорія і практика*. 2013. №1(13). С. 155-162.
10. Пахолюк О.В. Роль і значимість «товарних» компетентностей у підготовці фахівців для сфери торгівлі // Матеріали I Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Підприємництво, торгівля: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку», 27-28 листопада 2018 р. м. Старобільськ. С. 408-410.
11. Annex to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning [Electronic resource]. Available at: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.

Reference

1. Klack I.E. (2015). Theoretical bases of the competence approach in the higher vocational education system. *Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. Vip. 124, 32-34.
2. Ovcharuk O.V. (2009). Features of applying the competence approach: experience of Ukraine and European countries. *Information technologies in the world*. № 4, 218-258.
3. Kovalyova O.A. (2014). Competency approach as a paradigm of modern education. Basic concepts and categories of the compensation approach. *Competent Approach in Education: Theoretical Foundations and Practical Implementation: Materials of a Methodological Seminar (April 3, 2014, Kyiv)*. Kiev: Institute for Gifted Child, NATO. P. 196 - 202.
4. Pushkar G.O. (2018). Peculiarities of the use of the competence approach in the universities of the sphere of domestic trade. *Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference "Actual Problems of Theory and Practice of Examination of Goods"*, March 20-22, 2018. Poltava: Poltava University of Economics and Trade. P. 357-360.
5. Antonyuk L.L., Vasilkova N.V. (2016). Competent Approach in Higher Education: A World Experience / D.O. Ilnytsky and others. *Kiev: KNTEU*.
6. Halyk I.S. (2018). Diagnosis of key competences of nanotechnology commodity industry

experts and trade. *Current problems of economy and trade in modern conditions of European integration: materials of the annual scientific conference of the teaching staff and graduate students of the Lviv Trade and Economic University (Lviv, May 11-12, 2018).* - Lviv: Issue of Lviv Trade and Economic University.

7. Halyk I.S. (2017). Competence approach - the basis of professional training of commodity experts in higher educational establishments. *Visnyk of Lviv Trade and Economic University*. Issue 18, 16-21.

8. Pakholyuk O.V.(2019). Key competencies of the head of a modern non-commodity supermarket *Merchandising Bulletin: collection of scientific works*. Issue 12, 327-338.

9. Lupyachen V.E. (2013). Competence approach as a methodology of vocational training in higher education. *Public Administration: Theory and Practice*. №1 (13), 155-162.

10. Pakholyuk O.V. (2018). The role and importance of "commodity" competences in the training of specialists in the field of trade. *Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Internet Conference "Entrepreneurship, Trade: Theoretical Approaches and Practical Aspects of Development"*, November 27-28, 2018, Starobilsk.

11. Annex to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning [Electronic resource]. - Available at: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.

Цель. В данной работе нами обобщены результаты исследований некоторых отечественных авторов и собственных исследований, посвященных внедрению компетентностного подхода в учебный процесс высших учебных заведений сферы торговли и легкой промышленности Украины. В наших работах, нами сформулированы и описаны некоторые ключевые профессиональные компетентности специалистов товароведческого профиля, являются наиболее распространенными в торговле Украины. Целесообразно, чтобы товароведы, занятые торговлей отдельных товарных групп, обладали необходимыми приемами экспертизы свойств, уровня качества и безопасности этих групп товаров. На основе анализа литературных источников и обобщения результатов собственных исследований целью работы является сформулировать и обосновать теоретические основы реализации компетентностного подхода в системе высшего товароведческого образования специалистов торговли Украины.

Методика. При проведении исследований использовали предусмотренные действующими государственными стандартами методы. Выполнили обзор источников товароведческой и медицинской литературы, провели мониторинг и систематизацию полученных данных.

Результаты. Следовательно, формирование теоретических основ реализации компетентностного подхода в системе высшего товароведческого образования специалистов торговли Украины потребует ряд исследований, разработок и принятия научно обоснованных и административно взвешенных решений. Существует необходимость создания отдельного более совершенного отечественного образовательного стандарта для подготовки специалистов товароведско-коммерческого профиля только в вузах сферы торговли Украины с более широким перечнем профессиональных компетенций именно для специалистов, работающих в сфере торговли. Обоснована необходимость углубления товароведных исследований, связанных с

оптимизацией, стандартизацией и паспортизацией профессиональных компетенций специалистов товароведческого профиля сферы торговли. При этом стандартизация в основном должна охватывать профессиональные товарные компетентности этих специалистов, а их паспортизация - функциональные компетентности, связанные с изучением спроса на отдельные группы товаров, формирование их ассортимента и организацию. Также, учитывая широту видового ассортимента товаров различного целевого назначения отечественного и зарубежного производства, которые сейчас доминируют на отечественном рынке, следует отметить, что одновременное формирование и обоснование перечня профессиональных компетенций специалистов, занятых их реализацией представляет значительные трудности и требует проведения профессиональных углубленных исследований учеными.

Научная новизна. Определены основные ключевые компетентности и сформированы теоретические основы реализации компетентностного подхода в системе высшего товароведческого образования специалистов торговли Украины.

Практическая значимость. Обнаружена необходимость создания отдельного более совершенного отечественного образовательного стандарта для подготовки специалистов товароведческо-коммерческого профиля только в вузах сферы торговли Украины с более широким перечнем профессиональных компетенций именно для специалистов, работающих в сфере торговли.

Ключевые слова: компетентность, компетентностный подход, товароведческая образование, торговля, ключевые компетентности.

The purpose. In this paper, we summarize the results of studies of some domestic authors and our own studies on the introduction of a competent approach in the educational process of higher education institutions of trade and light industry of Ukraine. In our works, we have formulated and described some of the key professional competences of specialists in the commodity profile, which are the most common in Ukrainian trade. It is advisable that commodity traders engaged in the trade of individual product groups have the necessary techniques of examination of the properties, level of quality and safety of these product groups.

On the basis of the analysis of literary sources and the generalization of the results of their own research, the purpose of the work is to formulate and substantiate theoretical foundations of the implementation of the competence approach in the system of higher trade education of Ukrainian trade specialists.

Methodology. The research used the methods provided by current state standards. Performed a review of sources of medical and medical literature, monitored and systematized the data obtained.

Results. Thus, the formation of theoretical foundations for the implementation of the competence approach in the higher education system of trade specialists of Ukraine requires a number of researches, developments and making scientifically and soundly and administratively weighted decisions. There is a need to create a more sophisticated national educational standard for training specialists in the commercial and commercial profile only in higher education institutions of Ukraine with a broader list of professional competencies for professionals working in the field of trade. The necessity to deepen the commodity research related to the optimization,

standardization and certification of professional competencies of specialists of the trade profile of the sphere of trade is substantiated. In this case, standardization should mainly cover the professional product competences of these specialists, and their certification should be functional competences related to the study of demand for particular groups of goods, the formation of their range and organization of trade. Also, given the breadth of species assortment of goods for different purposes of domestic and foreign production, which now dominate the domestic market, it should be noted that the simultaneous formation and justification of the list of professional competencies of specialists engaged in their implementation presents considerable difficulties and needs.

Scientific novelty. The basic key competences were identified and theoretical bases of realization of the competence approach in the system of higher trade education of specialists of trade of Ukraine were formed.

Practical significance. The need to create a separate, more sophisticated educational standard for training specialists in the commercial and commercial profile was identified only in the universities of the trade sector of Ukraine with a broader list of professional competencies for professionals working in the field of trade.

Keywords: competence, competence approach, commodity education, trade, key competences.

*Рекомендовано до публікації доктором технічних наук,
професором Луцького НТУ Байдаковою Л.І.
Дата надходження в редакцію 14.11.2019 р.*